

ארץ שיש בה כרמים וזיתים אשר לא נטעת! בשביעית חייבים להשמיט (כלומר לא לתקן ולטפל בה) בין השאר, הכרם והזית(משפטים) כי תחבוט זיתך- ליקוט זיתים לפעמים נעשה ע"י מקל, שחובטין הענפים ומשירין הזיתים, והתורה אמרה שלא ללקט הפוארות (הענפים) אחריו, רק לעזוב לגר... תורה שבעל פה מלמדנו שיש כאן "הלכה" של: שכחה ופיאה (עיין רש"י)

שמן זית זך, כתית למאור, להעלות נר, תמיד

בתורה נזכרת עץ הזית ושמן זית ועלה הזית. שמן זית נזכרת פעם ראשונה בפרשה זו וגם מרומז קצת אופן תעשייתה. בדרך כלל, השלבים להפקת שמן-זית הם: טחינה הזיתים בריחים, אחר כך נותנים ה"עיסה" בסלים, וכבישה תחת אבנים כבידות והשמן יורד ל"בור" ולאחר כמה ימים "מסננין" השמן מתוך המים.

אים לא תשמעו לי...זיתים יהיו לך..ושמן לא תסוך כי ישל זיתך כאן מוזכר לשנייה [איפה הראשונה?](שהשמן עשוי לסיכה, וזה היה תשמיש חשוב מאד בימי קדם, וכל המשנה מליאה מזה)

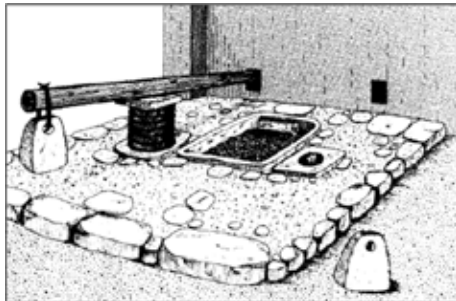

במנחות פו מבואר שרק שמן המופק "ראשון" מהזית, כשר. ולפי תהליך המבואר שם, יש שלש "סחיטות" לכל סאה וסאה. (כמו שמשמש בטו-באג שלש פעמים!) תחילה "כותש" במכתשת, שוב משתמש בקורות, שוב טוחן וטוען בקורות, כלומר בכל פעם, מפיך עוד טיפת שמן שחפוי פה ושם בה"גפת" =פסולת הנשאב אחר כל הכבישות הללו, וגם זה לא הולך לאיבוד ח"ו, רק היא חומר חשוב להסקה (ריש כירה)

מעניין, כי שכיח שזמן כתישת הזיתים יחול בדיק בחול המועד סוכות. כי אז זמן גמר בישולם ולקיטתם, ומיד אחר זמן קצר של fermentation חייבים לעצור מיד(עיין מועד קטן)

למנחות, כשר אף מה שאינו "זך- כתית" =הפקה-ראשונה). ואדרבה, התורה חסה על ממונם של ישראל, ויש ליקח גם הפקות אחרות. מצינו במשנה (שבת) שמוטרו ל"טעון" קורת בית הבד בע"ש, והשמן זב מאליו כל השבת ראה ציור איך שטרחו להשים על השקים (גם סלים או עקלים) אבנים כבידות כדי להכביד כל מה ששיך על הקורה (הנתחבת ראש אחד בכותל של אבנים, וראשה השני תולים עליו כל מיני כובד שאפשר, והשקים מונחים תחת הקורה, וממילא נסחט השמן מה"עיסה", וזב אל "בור" חפור בקרקע סמוך להמתקן.

בב"ב סז: המוכר בית הבד, מכר את הים=מקום שנכנס בו זיתים הטחונים (וקצת שמן שזב מחמתו, ונכנס משם לבור [ע"י צנור וכו']) (עיין ציור) ואת הממל = מפרכתא, היא האבן הגדולה שמרסקין וטוחנין בו את הזיתים לפני הכבישה.

קורות בית הבד

חידת השבוע: פרשה "תצווה" ופרשת "צו" דומים בשמותיהם, איזה דמיון תוכני יש ביניהם?

איזה בגד כהונה היה של כמה מיני חוטים אבל לא היתה כלאיים?

פתרון החידה: במוצאי

שבת, כהנים נכנסים ונותנים הקנים בין לחם ללחם, מפני שאין נטילתם ונתינתם דוחה שבת (מנחות)

תרגום וקשותיו=ומכילתיה, דהיינו כלים שמודדין בו (מכילתא="מדות" שמדדו חכמינו =נתנו לכל דבר סתום, "מדה")

עץ הזית חי זמן רב (יש מהם יותר מ2000 שנה!) גם אין צריך מים הרבה לחיות. והקב"ה הבטיחנו